AYDEDE

No. 91 — 38
ÇARŞAMBA 15 Eylûl 1948
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar tam mânasile bitaraf siyasi hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis Tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon: 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

Kişi Noksanını Bilmek Gibi İrfan Olamaz

Adanada şu son on iki yıl içinde 7 fabrika yanmış. Bu yangınlar sıklaşmaktadır da... Sabotaj ihtimalini bir yana bırakırsak yangınların hakikî sebebi ekseriya mürakabesizlik ve söndürme tertibatı noksanıdır.

Milyonlar harcar, hususî binalar, fabrikalar, devlet daireleri kurar; masraftan çekinmeyiz. Lâkin itfaiye, bekçi ve yangını haber verme tesisatından tasarrufa, hasisliğe kalkarız.

Filvaki bu gibi tesisat ve teşkilâtın bulunduğu yerlerde de yangın çıkabilir. Nitekim daha dün Amsterdam şehrinde Avrupanın en büyük soğuk hava deposu da yanıp kül oldu; olur. Şu var ki o teşkilât ve tesisatın mevcudiyetine rağmen olur. Bizde kifayetsizliği ve iptidailiği yüzünden olmaktadır.

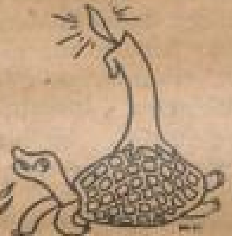

Bakın, Adanadaki Salih Efendi fabrikası yangını hakkında mütemmim malûmat veren Vatan muhabiri ne diyor : **"Belediye hortumlarının delik deşik ve kısa olması, diğer taraftan da su tesisatının noksanlığı depoların tamamen mahvolmasına sebebiyet vermiştir. Millî mensucat ve Sümer Bank fabrikalarının itfaiyeleri de yardıma gelmişlerse de kifayetsizlik, bilgisizlik yüzünden faydalı olamamışlardır."**

Kaç kere yazdık, çizdik, çırpındık : Medenî şehirler itfaiyeleriyle övünürler; belediyelerin ilk işi itfaiye tertibini hakkiyle düzenlemek, modernleştirmek ve kusursuz olarak işler halde tutmaktır.

Amerikada yeni bir kasaba kurulmadan önce, daha dört, beş barakadan ibaretken ahali itfaiye teşkilâtını kurar ve hemşehriler yangın söndürme idmanları yapmağa başlar.

Bizde deniz üstü itfaiyesi de karadakinden farksız olmalı ki Cümhuriyet gazetesi Alanya muhabiri şöyle yazıyor : **"Necat vapuru hâlâ yanmaktadır. Kilyos tahlisiyesi henüz imdada geliyor. Yolcuları almak üzere buraya hiç bir gemi gelmemiştir."**

Üç büyük şehrimiz olan İstanbul, İzmir ve Ankarada o şehirlere uygun itfaiye teşkilâtımız olmadığını bilmiyen yok. Binalarda da tesisatın kifayetsizliğini ve kontrol noksanını kaç yangın bize gösterdi. İşte Ankarada Millî Eğitim, İzmirde silo, İstanbulda Güzel Sanatlar Akademisi binaları ! Ankara tarhlarında Holandadan getirilmiş seçme lâleler açıyor. Âlâ ! İzmirin Kültür parkında sun'î göller vücude getiriliyor. Ra'na ! İstanbul şehri somaki sütunlu maliye tahsil şubesi saraycıklariyle bezeniyor. Mükemmel !

Fakat itfaiye?

Buna tahsisat yetmez. Zaten Ötedenberi en lüzumlu işe tahsisat bulmakta güçlük çekeriz, biz! II inci Abdülhamit Yıldızda göl yaptırır, şehir itfaiyesine hortum aldıracak parayı temin edemezdi. Meşrutiyet devrinde bir muhalifi mebus çıkartmamak için üç sınıf askeri silâh altına çağırmıştık; İstanbul itfaiyesine iki arazöz alamamıştık. Tevekkeli dememişler :

Hayli müşkildir kişi terkeylemek mutadını

AYDEDE

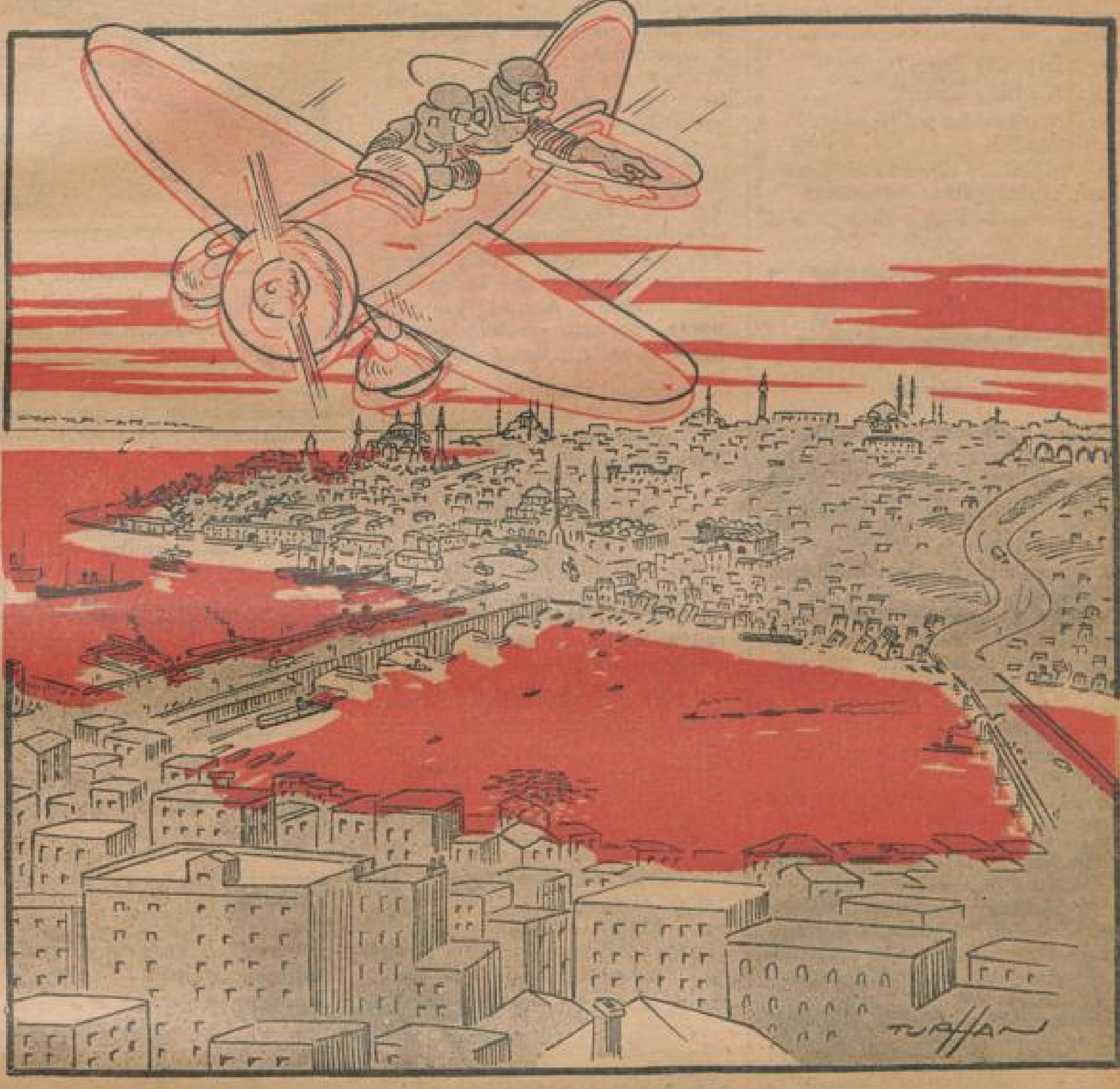

— **Beyoğlu tarafı imâr ediliyor da İstanbul tarafı niçin ihmâl ediliyor?**
— **İhmâl edilmeyip de, böyle yıkık dökük bırakılmasa, tarihî bölge olduğu nereden anlaşılacak?**

BAĞIMSIZLAR ÇOĞALIYOR MU?

Herekede bir belediye seçimi yapılmış; neticede C.H.P. 444, D.P. 147, Millî kalkınma 71, fakat bağımsızlar da 214 rey almı,.

Haydi diyelim ki Herekede bir devlet fabrikası bulunması itibariyle hükûmetin velevki el altından tesiri görülmüş, C. H. P. nin zaferi o yoldan sağlanmıştır. Fakat asıl mühim nokta bağımsızların 214 rey alarak C.H.P. dışındaki partilere galebe çalmalarıdır.

Bu, büyük bir ihtimalle muhalif partiler, bilhassa D.P. ile Millet partisi arasındaki yenişmeden, bir de propaganda olsun diye meydanlarda çok söz söylenip filiyat sahasında az iş görülmesinden bezildiğine alâmettir. Hükûmet partisi o vaziyetten pek istifade ediyor; müstakillerin sayısı da yine aynı sebeple gittikçe artıyor.

Üç partinin katıldığı bir belediye seçiminde müstakillere reylerin üçte biri giderse partilerin ellerini şakaklarına koyarak yarım derin derin düşünmeleri lâzımgelir. Çok partili memleketlerde müstakillerin bukadar fazla rey aldıkları hemen hemen hiç görülmiyen bir keyfiyettir ve olsa olsa partilere karşı bir bezginlik alâmetidir.

Yeni Yeni Vecizeler

Bir aralık yine böyle vecize merakına tutulmuştuk. O vecizeler daha ziyade tek parti zihniyetine uygundu; içinde güzelleri vardı ama Demokratik bir hürriyete değil, sabit ve ölçülü bir fikre dayanırdı. Şimdiki vecizelerin çoğu coşkun ve taşkın sözlerle hürriyet aşkını ifade ediyor; etrafa epiyce dokunuyor.

Unutulmasın ve yıllarca sonra koleksiyonumuz karıştırılırken bir devrin zihniyetini göstersin diye, 9 Eylûl İzmir Kurtuluş bayramında D. P. İlîlerin taşıdıkları vecize yazılı levhalardan birkaç tanesini iktibas ediyoruz :

★ "Baskı ve tehdit bizi yolumuzdan çeviremez !"

★ "Milleti hiçe sayanlar kahrolsun !"

★ "İmtiyaza lânet!"

★ "Kızıllara lânet!"

★ "Artık şiddet politikasına dönülemez!"

★ "Milletin kalbini tutan kazanır, reyini çalan kösteklenir !"

AKLIMDA KALANLAR

Temaşa

Kendi ihtiyarımla Avrupada geçirdiğim uzun senelerden sonra İstanbula gelişimde, arada sırada tiyatrolarımıza uğrardım. Operetler de vardı, gider görürdüm. Sonraları ne oldu bilmem? Daha açıkçası bana ne oldu ben bilemem? Çocukluğumdanberi sevdiğim ve alıştığım o güzel itiyaddan mahrum akldım. Senelerdir tiyatrolara hatâ sinemalara uğramadım. Şu halde sahnede, ekranda ne vardır, ne yoktur yakinen âşinası değilim. Âşinası olduğum bir şey varsa o da tiyatrolarda, kolislere, perde araları dedikodularına; münekkitlere ve tenkitlere dair bazı hatıralardır.

Şu halde belki demek oluyor; o âlemin pek yabancısı değilim.

Binaenaleyh ve bimennihil kerim bu sene tiyatrolara gitmeği; ne görürsem, ne duyarsam sevimli karilerime duyurmayı düşündüm.

Görüşlerimde isabet, duygularımda her söze inanır gibi bir gaflet arzedip etmiyeceğimi pek bilemem. İnsanların bazı zamanı olur ki telâkkide olduğu gibi tebliğde de hatalıdır. Ve bunu; ancak ve ancak samimiyet telâfi ve tashih eder.

Bunun için "Temaşa" başlığıyle çıkacak yazılar, bilhassa seneser olmakla üzerine aldığı yükü kırmadan taşımağa çalışacaktır.

★

Tiyatrolar kapılarını açmak üzeredirler. Konservatuvarlar da derslere başlıyormuş. Birincisinde oyunların isimlerini ilânlar bildirecek. İkincisinde; tahmin olunur; konservatuvara lâyık konserler hazırlanmaktadır. Bu da tahmin ve zannolunur - çünkü artist hayatı ve âlemi malûmdur - her ikisinde de hoş veya nahoş dedikodular şimdiden ayaklanmıştır. Ve mevsim boyunca "şedidi rihal-i duradûr" edecektir. Tercümesi uzun uzun yürüyecektir. Bakalım bizde atbaşı beraber yürüyebilecek miyiz??

Bunu zaman gösterecek ! O; neleri göstermiyor ki zaten !!!

Semih Mün.taz S.

Bugünden, Dünden

Dört Çamlar

Hâlâ duruyorlar. Biri hayli kağşamış; üçü büsbütün gelişmiş, yükselmiş, eflâke ser çekmiş...

Geçende, bir ara sıcaklar epeyce kırıldı, poyraz serin serin estiydi ya. Caddebostanı gazinosuna kadar yürüyelim, dedik. Kestirme gitmek için Göztepenin Taşmekteb sokağından yolu tuttuk.

45, 50 yıl evvel Selânikli Abdi Beyin işlettiği (Mektebi Lâtif) adındaki taş mektebin bugün yerinde yeller esiyor. Arsasına bir köşk yapılmış.

İtfaiyenin önünden sağa sapma, doğru yürü. Erenköyle Bağdad caddesi arasındaki Ethemefendi caddesine varmadan, sağa düşen tarlada idiler. Dörtçamlar derlerdi.

Zemin yüksekçe olduğundan, ilerisinde o vakit köşkler de bulunmadığından denizi, Kınalı'yı, Burgaz'ı görür, ekseri kimseler nezaretine doyamazlardı. Adeta civarlıların mesire yeriydi.

İkindiden sonraları hanımlar kilimlerle, açılır kapanır iskemlelerle gelirler, gölgeliğe yayılırlar ; semtin kâğıdhelvacısı Debreli Âkif, dondurmacısı Mat'lı Osman oradan eksik olmaz ; bazan kuklacı Beşiktaşlı Ahmed Hulûsi de uğrar, portatif perdesini kurup kukla oynatır, parsa toplar ;

— Oyun istemeyiz ; basmakalıblardan artık illâllah ! denildi mi homurdana homurdana tabanı yağlardı.

* * *

Sabahları, öğleüstleri orada bir yahud iki çift göze ilişti mi bil ki âşıkdaşlığa çıkanlar. Kurbağalının Fikirtepesi neyse bu Dörtçamlar da aynıydı. Dediğim saatlerde oradan kuş uçup kervan geçmez, ecinniler top oynar.

Devir sıkı. Gözönünde dildadesiyle muhabbet edecek gençler kıt. Delikanlı pek girgin ; küçükhanım ise çok hoppa, evdekilerden pervasız, el bebek, gül bebek olacak ki bu işe cesaret edebilsin. Şimdiki gibi,

— Yakından tanıdığım !.. Samimi arkadaşım !.. Bizim İsmo, veya Ercüm !.. Samoş yahud Saboş !.. kabilinden bir isim söyleyip aradan sıyrılmalar ne gezer. Ele güne karşı çekinilir, bununla beraber ortalığa da dümbedüdük olunurdu.

Fasafisolular başka başka yollardan çıkagelirler ; çamların altını bir, nihayet iki çift kapar, erken davranamıyanlar yine ayrılıp tek başına uzaklarda dolaşır, yer boşalmazsa gerisin geri kös kös çekilip giderlerdi.

Bu Leyla ile Mecnun'lar içinde birbirleriyle başgöz olanını hiç duymadık. Aşkının şiddetinden hayali fenere dönen bir tanıdık mahdum beyle fındıkkurdu, çıtkırıldım bir sevgilisi vardı. Bütün yazı Dörçamlarda burun buruna geçirdiler. Delikanlı ansızın deliden beter olduydu.

Sebebi, fındıkkurdu yüz çevirivermiş ; kendisine dobra dobra demez mi ki :

— İşin gücün şiir. Ayıb değil a, martavaldan hoşlanmıyorum. Ruhumu okşayamadın ; benden ümidini kes !

Taşmektebin yanındaki Muhacır mahallesinde oturan, kırk ev kedisi, çaçaron, yakası açılmadık dedikoduları boyuna savuran X Hanım, Dörtçamlara dadanmışları sayıp durur, sanki berabermiş gibi konuşuşlarını, sitemlerini, cilvelerini, dargınlıklarını - incesini ipe, kalınını çöpe dizerek - bir bir anlatır, dinleyenlere de her kafadan bir lâf çıkardı :

— Elbette zahir !. Annesi açık meşreb. (Anasın gör kızın al, kenarın gör bezin al !)...

— Vah zavallı hatuncağız !. Başını secdeden kaldırmazken, evlâtçığı elin çapkıniyle al takke, ver külâhta desene !

— Büyükbabası müslüman adamdır, hem de kazaktır. Torununun marifetlerini duysa alimallah kıtır kıtır keser !

— Ay o kızkurusu da mı dost postla haşirnesir? Gel de zamaneye güven ! *Sermed Muhtar ALUS*

Parti bolluğu

— **Memleketimizde yirmi kadar parti varmış ! Üstelik yenileri de kurulacakmış !**

— **Tevekkeli değil mesken buhranı önlenemiyor !**

Merhametli esnaf

Sütçü — Pekâlâ! Pekâlâ! Size de bir şişe bırakayım !

Amerikan karika türü

BATIL İTİKATLAR

FRENKLERİN İNANDIKLARI

Bütün bunlar ve daha birçoğu yetişmiyormuş gibi frenklerden de bir sürü acayip adetler ve kör inanlar almışızdır. Dört yapraklı yonca saadete, ayna kırmak 7 sene felâkete, bir kibritle üç kişinin sigarasını yakmak en gencinin ölümüne, dayanmış merdiven ve yapı iskelesi altından geçmek hastalığa alâmettir. Yere düşüp de kırılmıyan kadehi zorla kırmalı, sofra üstüne dökülen içkiye parmak dokundurup alnına sürmelidir. İşte insan budur, böyle bir mahlûktur, en medenisi bir Papu sihirbazı kadar soytarıdır.

KÖPEK ULUYUNCA

Köpek uluyunca, sustunmak için terlikleri ters çevirirler. Kendiliğinden ters dönmüş terlik, ecel işareti imiş. Sacayağın üstünde tencere bulunmazsa yan koyarlar ; düz ve boş durursa kapıya alacaklılar gelir ! Ev içinde şemsiye açılmaz, maazallah ölü çıkar. Tuz yere dökülürse bir tutamını ateşe atmalıdır. Yıldız uçarken, izi kaybolmadan, çarçabuk ne isteyebilirseniz o olur. Eve dışarıdan başı boş kuş girmesi uğurdur. Kuş azad edilirken "Azat buzat, beni cennet kapısında -veya Sırat köprüsünde- gözet !" demek âdettir.

Minelbab İlelmihrab

Yazan: Refik Halid KARAY

ZAVALLI Ali Kemal Bey... Korkmadı, lâkin terbiye hilâfında bir şey yapmış olmaktan mahcup hemen:

— İlâhi Paşa Hazretleri, diye başladı, dün gece neler olmuş, niçin beni haberdar etmediniz? ilâh...

Ben duramadım, gülmekle ağlamak arası acayib bir asabiyet içinde kendimi dışarıya dar attım.

Politika mevkuflarının İngilizler tarafından Maltaya sevkleri Ali Kemal Beyin zamanı nezaretine tesadüf eder. Bir akşam üzeri, daireden erkence eve avdetimde beni bekleyen bazı misafir hanımlarla karşılaştım, telâş ve heyecan içinde idiler; sebebini anlayamadım; sordum:

— Nasıl, dediler, İngilizlerin mevkufları alıp vapura koyduklarından haberiniz yok mu?

●

MUHAKKAK Kİ bilmediğime inanmamışlar, İttihatçı usulü politikacı tavriyle sahte bir ademi malûmat beyan ettiğime zahib olmuşlardı. Halbuki, cidden olan bitenden haberim yoktu; telefona koşup sordum, evet, bu bir hakikatti.

Acaba İngiliz polisi, bunu hükûmeti haberdar ederek veya hükûmetin arzusuna müsamaat göstererek mi yapmıştı? Zannetmiyordum. Zira hiçbir hususta beynelitilâf zabıta, hükûmete danışmaz, ehemmiyet vermeğe tenezzül etmezdi. Galiba hafiyeleri, mevkufların kaçacaklarına dair ihbaratta bulunmuşlar, onlar da böyle bir karar almağı tercih etmişlerdi. Ertesi gün Dahiliye Nâzırına işi sordum. Bana verdiği cevab aynen şudur:

— Mirim, dedi, ne yapalım, çirkin bir şey amma.. oldu. Herifler hükûmete haber vermeden gidip hepsini alıvermişler.

Sonra bir dakika durdu, düşündü:

— Ben de dertlerinden kurtuldum, ne mahkûm edebiliyorduk, ne de tahliye... Başımda bir belâ idiler!.

●

KANAATİM şu merkezdedir ki o zamanki hükûmet Malta sevkiyatının faili değildi. Lâkin vakayı müteakıb, bunu kendisine haysiyet meselesi yaparak, mevkufların tevkifhaneye iade ve teslimi için ecnebiler nezdinde teşebbüsatta bulunmamasından dolayı mesuldür.

İşte, ikide bir, muarızalarımızın bir çoğumuzu itthama vesile ittihaz ettikleri meselenin hakikati budur. Bilhassa beni müşevvik gibi göstermeleri ise daima tuhafıma gider:

İşi en son haber alan benim! Güya Küçük Talât Beyi kafileden istisnalarına da benim nüfuzum sebeb olmuştu. Ben (ayırınız, o kalsın!) emrini vermişim. İngiliz zabitanı da hemen (başüstüne!) demiş... Ben ki bütün Mütareke devrinde maruf (Benett) le bile görüşmüş bir adam değildim! Sırasında bu bahse tekrar dokunacağım.

İngilizlerin kullandığı telgraf hattı — Bedava aldığım malzeme — Mehmet Ali Bey yemeğini evinden getiriyordu — Ali Kemal Beyin pençeli iskarpinleri — Redingottan muhavvel bonjurum — Mehmet Ali Bey Fransızlardan Mütehassıs istiyor — Ali Kemal Beyin diplomatlığı — Nurettin Beyin polise iadesi — Anadoluya gönderilen gazeteci menfiler İstanbula getiriliyor — Ferit Beyin Nafia nazırlığına tayini

YENİ Nâzır en fazla bir şeye düşmandı: Tahsisatı mesture sarfiyatına... Zaten geldiği zaman, eslâfı mevcudu tüketmişlerdi. Yeni havale almağa bir türlü razı olmuyor, kimseye, kırk para verilmesine muvafakat göstermiyordu. Öyle tahmin ediyorum ki Nezarette bulunduğu müddetçe bütün masraf, dört, beş yüz lirayı geçmez. Bunun yüz lirasını ben almıştım. Hah, kendi ağzıma tutuldum değil mi? Vay hain vay vaktiyle bahriyeden erzak aldığı yetmiyormuş gibi sonra da Dahiliye tahsisatına el atmış! Benim cebime girmiyen bu yüz Türk kâğıdı mukabili Posta ve Telgraf ambarına bedava bir kaç bin liralık eşya, edevat ve malzeme soktum. Kısaca anlatayım:

İngiliz karargâhı Batumla muhabere için muayyen saatlerde - tıpki İzmir telini kullandıkları gibi - Kastamonu, Samsun ve Trabzon hattını kullanırlardı. Bu, her hat gibi haylı bozuktu. Karargâh irtibat memurumuz vasıtasiyle mütemadiyen tamirini talep ediyordu. Harp münasebetiyle depomuzda kâfi malzeme olmadığını ileri sürerek imkânsızlıktan bahsettim. Nihayet istediğim noktaya geldiler:

Lüzumu olan eşyayı, - tel, pil, fincan ve saire - hepsini vereceklerdi. Beş mislini almağa muvaffak oldum. Bunları ambarımıza nakil için kamyonlara birkaç yüz liralık benzin sarfetmek icabediyordu; bunu da kendilerine yaptırdım. İşte bütün bu menfaat mukabili arada tavassut vazifesini gören bir şahsa mükâfaten yüz lira vaid etmiştim. Aldığım para işte bu idi. Ali Kemal Bey için muhasebeciyi çağırıp:

— Bana tahsisatı mestureden yüz, beş yüz, bin lira veriniz!

Demek kâfi iken yapmıyordu. Bunu imzamla makbuz mukabilinde kendim almağa ve bu makbuza dört satır izahat vermeğe mecbur olmuştum. Bu ne bilüzum bir ihtiyat, bir taassuptu! Cemal Bey Dahiliye nazırlığında bir redingot yaptırmağa muvaffak olamamış, Mehmet Ali Bey yemeğini evinden taşımağa mecbur kalmış, Ali Kemal Bey bir gün gözümün önüne, ayağını atınca, ziyaretçilere ucuna pençe vurulmuş bir çift hayide iskarpin arzetmişti. Bunları alâtarikülzem söylemiyorum. Derbederliğimize misal.. Benim redingottan muhavvel gümüşi bonjurum ise beynelakuran meşhurdu; hâlâ hatırlıyanlar vardır; vücudümün el, burun, kulak cinsinden bir parçası gibi sırtımda taşıya taşıya en küçük teferruatına kadar ezber bilirim!

●

Günün birinde dairemde meşgulken General Franşe Despré'nin mektubunu hâmilen bir zabit geldiğini haber verdiler. Kabul ettim: Meğerse Mehmet Ali Bey - hoşa gitsin diye bilâ fütur - Fransızlardan posta idaresine bazı mütehassıslar talep, yani büyük bir hata irtikâp etmiş.. General buna şimdi cevap veriyor ve esamisi muharrer dört zabiti gönderdiğini söylüyordu.

Bundan nahoş ne haber olabilirdi? Bir defa siyaseti hariciyemiye, saniyen siyaseti dahiliyemize mugayirdi. İngiltere, İtalya ne derdi, muhabeleten ne talep etmezdi? Dört Fransız zabiti posta gibi en mahrem bir şube-i idariyemizde niçin bulunacaktı ve neye yarıyacaktı? Hemen telefonla Ali Kemal Beyi buldum: "Aman, dedim, beni ve müdüriyeti şu belâdan kurtar!" çağırdı; zabitle gittik.

Doğrusu natıka ve hüsnü idaresine hayran kaldım. Fransızların ağızlarından girdi, burunlarından çıktı, kandırdı ve menfi bir cevapla başımızdan attı.

●

Mesele de kapandı. Bazı günler dimağı o kadar mükemmel işlerdi ki büsbütün başka adam, bir idare adamı olurdu. Polis müdürü Halil Bey meselesini de muvaffakiyetle hal etmiş, Nurettin Bey onun zamanında iade-i memuriyete muvaffak olabilmişti. Bir gün beni çocukça bir neşe içinde karşıladı:

— Nurettini polise iade ediyoruz. Şimdi iradesini yazacağız!

Dedi; gözümün önünde yazıldı ve Nurettin Bey de yine gözümün önünde Dahiliye nezaretinden çıkarak memuriyetine kavuştu.

O sırada çok meşgul bulunduğumdan işin nasıl temin edildiği hakkında tafsilâta vakıf değilim ama bu, o zaman için, bir muvaffakiyet addolunabilirdi. Ali Kemal Bey bilüzum aziller, nasıplar yapmadıktan maada hasımlarının kendisinden hiç beklemedikleri bir fevkalâdelik gösterdi: İdareten Anadoluya gönderilmiş olan gazeteci menfileri İstanbula celbettirdi. Birşey daha yaptı: Sabık Kütahya mebusu Ferit Beyi - Şeyhislâm Sabri efendinin de himmetiyle - Ferit Paşaya Nafia nazırı tayin ettirdi.

●

Ferit Bay, Kiyef dönüşü, yeni teşekkül etmiş bulunan (Hürriyet ve İtilâf) a derhal başvurmuştu. Bir gün biz müzakere odasında idik. Hademe girip ziyaretini haber verdi, Sabri Efendi ile görüşmeğe gelmişti. Aramızda hasbihal ediverdik, ekseriyet kendisine fırkada mevki verilmemesi reyinde bulundu. Hoca Efendi ile ben haylı lehtarlık ettikse de müessir olamadı; İttihat ve Terakkiye darbesi, sonra müstakiller grubundaki tavrı, büyük kabineye sokulganlığı, daha sonra Mahmut Şevket Paşaya hulûlü, tekrar muhalefete rücuu ve bunlara cezaen beş sene menfayı müteakip İttihatçılardan memuriyet kabulü gibi hayat-ı siyasiyesinin çeşit çeşit safahatı şerhedildi. Bize susmak düştü. Binaenaleyh Sabri Efendi mülâkatında soğuk durmağa mecbur oldu. Lâkin Ferid Bey iki mânada politikacı bir zattı: Sabri Efendiyi terketmedi; sık sık meşihatte ziyaretine giderdi. Yavaş yavaş araları düzeldi. Zaten bu menfa refikimizle Bilecikte ben ve Hoca Efendi bir noktada çok müttefik kalıyorduk: Zatı şahanenin hukuk ve selâhiyetini tezyit ve takviye.. Yani bir nevi istibdad-ı münevver. Sabık Kütahya mebusu bu fikirde gayet musir görünüyordu:

— Almanyada imparatorun ne mevkii varsa bizde de öyle olmalı!

Diyordu. Hattâ - Eğer Sabri Efendiyi mümasatkâr görse - açıkça irticaı teklif edecekti; nitekim, benimle vaki hasbihallerinde "sopa, derdi, sopa ile yürütmeli!"

İşte menfa sohbetlerindeki o karabet-i fikriye, bu ziyaretlerle takviye bulmuş, Nafia nezareti açılınca Ferit Bey Şeyhislâm Efendinin namzedi olmuştu. Dahiliye nazırı da - kendisine gösterdiği ahpaplığa kapılarak - onu terviç etmişti.

(Devamı var)

Ticaret Bakanının bir konuşması İstanbulda et fiatlarını arttırdı
"Gazeteler"

Ticaret Bakanı — Konuşacağım..
İstanbullu — Aman, konuşma!
Kasaplık hayvan tüccarı — Aman konuş!

Beyoğlu cihetinde

— Bir saattir ne bakıyorsun Ba yım ?
— Türkçe bir gazete arıyorum da !..

Son Nutuklardan İktibaslar

İKTİDARIN İKTİDARSIZLIĞI

★ "İktidar, iktidarsızlık illetine müptelâ olmuştur. İktidarsızlığın sebebi, partinin millete sırtını çevirmesidir. · İktidar sun'i nefesle yaşıyor."

Demirelli

7 EYLÛL - 9 EYLÜL

★ "9 Eylûl gibi mükemmel bir zaferin yanında bu milletin 7 Eylûl gibi iktisadî bir hezimete uğraması reva mıdır?"

Demirelli

NELER DEMİŞLER?

★ "21 Temmuz seçimlerine girmezseniz size eşkiya, Balkan çetecisi deriz, dediler!"

Köprülü

MEYDANI TERKETMİŞLER

★ İzmir Kordonundan sel gibi akan hürriyet yolcuları, görüyorsunuz ki rakiplerimiz meydanı bize terkettiler !"

Bayar

YORGAN SATILMIŞ

★ "Ayağını yorganına göre uzat diyen Başbakan, yorganın satıldığının farkında mıdır?"

Bir ocak başkanı

ŞİRRETİZ

★ "Eğer hak ve hürriyetlerin müdafaası şirretlik ise şirretiz; hem de korkulacak kadar şirretiz ve şirretlikte devam edeceğiz !"

Kenan Öner

ORDU VE SİYASET

★ "Ben ordunun başında olduğum için siyasetle uğraşmadım. Ordunun siyasetle uğraşması cinayettir. Bugün niçin bu cinayeti yapmadın diye soruyorlar !"

Mareşal Çakmak

YAŞAMAK SEBEBİ

★ "Biz yaşamak için değil, ölmek için yaşıyoruz !"

Kenan Öner

Hatırlatmak lâzımdır ki..

Spor muharriri Eşref Şefik, Galatasarayla Apollon takımı arasında yapılan maçı tahlil eden bir yazısında Yunanlılar için şöyle diyor :

"Tayyareden çıkar çıkmaz yabancı bir sahada maça girmenin pek kolay olmadığını da hatırlatmak lâzımdır."

Doğrudur ve yine dostumuz Eşref Şefik'e hatırlatmak lâzımdır ki; Yunanlılar tayyareden çıkmamışlar, "Kadeş" vapuruyla şehrimize gelmişlerdir.

— Bu kız çocukluğundanberi kimseye benzememek için kendisini maskara eder !

ŞEHİRDEN NOTLAR

Görüp Geçtiğimiz Yerler

Saygısızlıkla savaş — Demir parmaklıklar arasında bir çilebaz kadın — "Numaranı aldım, görürsün!" — Kürk ve döviz kaçakçısı tipi — darağacı bile kurdurur bu terbiye !

Haniya bir (Saygısızlıkla Savaş Derneği) vardı ; müessisi vefat edince adı unutuldu: Filvaki bu dernek pek bir şey yapamazdı amma arasıra lâkırdısı geçer ve bazı yazılarla azçok dikkatı çekerdi.

Saygısızlık şiddetle devam ediyor. Hele nakil vasıtalarına binerken... Hâlâ hakkımıza razı olmayı kabul etmemiş haldeyiz. İlle başkasının hakkından çalmak suretiyle rahatımızı temin emelindeyiz.

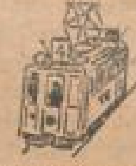

Meselâ geçen akşam Tünel meydanının tramvay parmaklıkları arasında şöyle bir hâdiseye şahid olduk : Malûm a, orada biri Şişli, diğeri Maçka, sonuncusu da Kurtuluş tramvayına geçid veren üç demir parmaklık ağzı vardır.

Halk gideceği yere göre o geçidlerden birine dalar ve sıra ile dizilerek kendi semtinin tramvayını bekler. Peki, yarı yolda, farazâ Taksimde inecekler ne yaparlar?

Tabiatiyle en tenha geçide girerler.

O akşam geçidlerin en tenhası Maçka bölmesi idi ve bunun başında şişman bir hanım duruyordu.

Hanım ne yaptı, biliyor musunuz?

İlk gelen Şişli tramvayına binmek üzere bölmeden çıktı ve Şişli arabasına gireceklerin önüne geçti. Hem de öyle bir geçiş geçti ki yoluna rastlayan ve binmeğe hakkı olan iki çocuklu bir kadını itti ; çocukları da yere devirdi. Hepimiz yavruları çiğnememek üzere durduk. Şişman hanım fırsattan istifade ederek salına salına, rahat rahat boş tramvaya girdi ; hoşuna giden yeri seçti oturdu.

Biz homurdandık ; parmaklık memuru da koştu, hoşur hanıma yolsuzluk yaptığını ihtar etti.

Cevab şu :

— Numaranı aldım, sen sonra görürsün !

Hikâyenin başlangıç tarafı, saygısızlık ve hakka tecavüz... Son kısmı düpedüz küstahlık !

İçimizden : — Düdüğüm ! Numarayı aldın da ne yapabileceksin?

Demek geldi.

Fakat diyemedik. Dünya bu ! İster misin nüfuzlu bir adamın karısı olsun da adamcağıza bir fenalığı dokunsun !

İşin asıl mühim tarafı : "Sen sonra görürsün !" Tehdidi, kabahatini örtüp ayrıca kendi suçlu olduğu halde vazifesini yapan bir adamı mesul tutturmak maksadiyle hükûmet nüfuzunu kullanma, ona dayanma zihniyeti, bu ceberutça düşüncedir.

Çok fena bir huy ve bir terbiye.... Daha doğrusu yüzsüzlük !

Şişman hanım, gösterdiği cüretle hakları ve usulleri çiğneme, menfaati için her yolsuzluğa başvurma bakımlarından son yıllarda fazla türeyen bir kadın tipini temsil ediyor.

Nüfuzlu adamların veya nüfuzlu görünenlerin şımarık ve küstah kadınları ! Galiba döviz, mücevher, kürk kaçakçılığı yapan tip de budur. Tünel ile Taksim arası sadece ayakta kalmamak için bölme hilesine başvuran, iki çocuğu deviren, geçidi kapayan, sonra da haksızlığına şahid otuz kişiyi hiçe sayarak :

— Numaranı aldım ; sen sonra görürsün !

Diye tehdid savurma cüretini gösteren bir mahlûktan neler beklenmez?

Bu terbiye ve bu kafa o kadına kaçakçılık ettirmek şöyle dursun ; beş dakikalık keyfi ve ufak bir menfaati için darağaçları kurdurur, adam bile astırtır, vallahi !

Neuzübillâh !

A. D.

KİRPİNİN DEDİKLERİ

Delikten Baş Çıkaran

Bir refiki şefikimizin köşeciğinde okudum : "O zaman cesaret gösterip tenkit eden pek yoktu. Şimdi tenkit edene kimse birşey demiyor diye çala kalem gidiliyor. Başını deliklerden çıkaran çıkarana ! Tehlike yokmuş... Hürya! Eğer tenkit lâzımsa önce bu tehlikesiz kahramanları tenkit etmeli!"

Eh, hepimiz birbirimizi tenkit edelim; bir de buna başlıyalım. Bakalım, tenkit edilmiyecek kaç nasiye vardır, çıkacak pâk-ü-dırahşan?

Bizim bildiğimiz söz ve yazı hürriyeti yalnız vaktiyle bu hürriyet için kahramanca savaşmışlara verilen bir hak ve bir imtiyaz değildir. Ondan herkes, kahraman olmıyanlar, pısırıklar, hattâ sabık dalkavuklar da istifade edebilirler !

Hürriyetin asıl güzelliği ve fevkalâdeliği de zaten ayrıseçi yapmamasında, kimsede kahramanlık, yararlık gibi beratlar aramamasında, kanun çerçevesi içinde hepimizi hür bırakmasında değil midir?

Eğer tenkit hakkkını yalnız eski yazı hürriyeti kahramanlarına verirsek imtiyazlı bir sınıf yarat-

...mış olm...
O zam...
- yeşil v...
bir de k...
yoksa b...
rı renkt...
Tehlikeli...
kartı !
Ötekil...
ya!" diy...
ranlar t...
nında k...
İşte ...
daha !
Gazete...
patırken...
rın her k...
yararken...
— Am...
çülerinde...
bahsedin...
yın !
Diyip ...
sinden d...
sürçi lisa...
zete sahil...
ederken ...
yordunuz...
— Sizi...
kesiz kah...
şınızı yin...

F...

Fahri ...
vimli ...
Doktor ...
tad filo...
çüncü a...
tanın ey...
Birşey ...
dur : Fe...
üç gün ...
babını g...
mişti. B...
tesadüf ...
şerrüf e...
falandan...
kanı bir ...
sı konfe...
tutmuş; ...
hamule-...
dirhem ...
terletmi...
ler olsun...
şifalar t...

Bu Rezaletlere, Den...
Nihayet Vermek Va...

(Son Posta) nın aldığı bir habere göre Anad... 13 erkek on altı yaşında bir kızı dağa kaçırmı... lerin elinden - tabii pek perişan halde - anca... labilmiş.

Memleketimizde çokça tesadüf edilen kız k... arruz vakalarını kanunlarımızdaki cezalar ön... rette değildir. Bazı kökleşmiş ve maalesef o... almış kötülüklerle mücadeleye Avrupalılard... hiç yetmez. Gönül ister ki adliyemiz, yukarı... cidden alçakçasına işlenen ve insanlık için le... leri cezalandıracak hususî kanun müeyyideler... sun.

Cümhuriyet idaresi için, Millet Meclisi için... başarılmasına elbirliğiyle çalışmak ve muha... ettirmek en şerefli bir vazifedir.

İkide bir gazete sütunlarında o kabil den... kendimizden utanıyoruz, hem yabancılardan... lalım.

KİRPİNİN DEDİKLERİ

...n Baş Çıkaran Pısırıklar

...köşeciğin-
...an cesaret
...pek yoktu.
...imse birşey
...alem gidili-
...çıkaran çı-
...uş... Hürya!
...çe bu tehli-
...kit etmeli!"
...mizi tenkit
...başlıyalım.
...iyecek kaç
... pâk-ü-dı-

...söz ve yazı
...rle bu hür-
...savaşmışla-
...bir imtiyaz
..., kahraman
...hafta sabık
...de edebilir-

...liği ve fev-
...rizeci yap-
...hramanlık,
... aramama-
... içinde he-
...a değil mi-

... yalnız es-
...amanlarına
...sınıf yarat-

mış olmaz mıyız?

O zaman basın mensuplarına - yeşil ve sarı renklilerden başka - bir de kırmızı mı olur, fıstıkî mi, yoksa bembeyaz mı, herhalde ayrı renkte kart dağıtmak icabeder: Tehlikeli kahraman muharriri kartı!

Ötekiler "Tehlike yokmuş, hurya!" diye deliklerden başını çıkaranlar tehlikesiz kahramanlar sınıfında kalırlar.

İşte bir kahramanlar tasnifi daha!

Gazeteleri hükûmet zartzurt kapatırken, tahrir müdürleri yazıların her kelimesi üzerinde kılı kırk yararken, patronlar:

— Aman, dikkat! Belediye çöpçülerinden bile münasip lisanla bahsediniz! Başımı belâya sokmayın!

Diyip dururken, matbuat idaresinden direktifler yağar, ufacık sürçi lisan eden bir muharrire gazete sahibi aylarca gazubâne nigâh ederken neye çala kalem yazmıyordunuz?

— Sizi gidi beni bilmez tehlikesiz kahramanlar sizi! Sokun başınızı yine deliklerden içeriye!

KİRPİ

...dın tipini

...ya nüfuz-
... ve küs-
...! Galiba
...her, kürk
...apan tip
...Tünel ile
... sadece a-
...mak için
..., iki ço-
...yan, son-
... otuz ki-

...sen sonra

... cüretini
...neler bek-

...a o kadı-
...öyle dur-
...i ve ufak
...ları kur-
..., vallahi!

A. D.

Filesof Hasta

Fahri dostu ve hekimi sevimli ve kadirşinas operatör Doktor Ali Eşref Gurebada üstad filozof Rıza Tevfiğe bir üçüncü ameliyat daha yaptı. Hastanın eyice olduğu da duyuldu. Birşey daha duyuldu o da şudur: Feylozof, ameliyattan iki üç gün evvel hastaneye bir ahbabını görmek vesilesiyle gelmişti. Başbakan Hasan Sakaya tesadüf etti, tanıştırdılar. Teşerrüf ettim, memnun oldum falandan sonra feylesof Başbakanı bir saat kadar lâfa, açıkçası konferans bombardımanına tutmuş; Sakayı müşarünileyhi hamule-i tahammülünde bir dirhem su kalmayıncaya kadar terletmiştir. İkisine de geçmişler olsun!! Feylosofumuza âcil şifalar temenni ederiz.

...tlere, Denaetlere ...Vermek Vazifemizdir

...ı bir habere göre Anadolunun bir bucağında ...a bir kızı dağa kaçırmışlar. Kızcağız bu şerir... perişan halde - ancak iki gün sonra kurtu-

...a tesadüf edilen kız kaçırma ve namusa ta...larımızdaki cezalar önliyecek şiddet ve kud...leşmiş ve maalesef olagan işler mahiyetini ...adeleye Avrupalılardan tercüme kanunlar ... ki adliyemiz, yukarıda yazdığımız neviden ...en ve insanlık için leke teşkil eden cinayet...usî kanun müeyyideleriyle mücehhez bulun-

...çin, Millet Meclisi için, matbuat için bunun ...le çalışmak ve muhakkak surette tahakkuk ... vazifedir.

...nlarında o kabil denaetleri okudukça hem ...z, hem yabancılardan! Utanmaktan kurtu-

Bir dokun...

Büyük Tasarruflar!

Bu gün resmî dairelerde gayrı tabiilikten tabiiliğe dönülüyor. Memurların sıcaklardan müteessir olmamaları için Bakanlar Kurulu tarafından kabul edilen ve 16 Temmuz tarihinden itibaren tatbik mevkiine konulan yaz mesaisi dün akşam sona erdi, bugünden itibaren dairelerde yine normal şekilde sabah saat 9 dan 12 ye ve 13,30 dan 17 ye kadar çalışma usulünün tatbikine başlandı.

Yaz mesaisinin faydalarını ileri sürenler olduğu gibi, zararlı olduğunu iddia edenler de pek çoktu.

Her ne hal ise, oldu geçti işte. Yarım gün mesai hakikaten idareyi aksattı ise, bu yüzden yarım kalıp biriken işleri tamamlamak için yine memurlar ter dökeceklerine göre bu bahsin münakaşası üzerinde ısrar etmekte mâna yok. "Peki ama resmî dairelerde zaten doğru dürüst yürümeyen işler iki ay büsbütün sürüncemede kaldı. Buna ne buyurulur?" şeklindeki mukadder suale karşı da cevap: "Hükûmet babanın hikmetinden sual olunmaz!"

★

Devlet dairelerinin çalışma saatleri etrafında gazeteler yeni bir haber daha veriyorlar. Dolaşan rivayetlere nazaran, kış mevsiminde de resmî dairelerin sabah saat dokuzda başlayıp öğleden sonra saat on beşe kadar devamlı çalışmaları ve on beşten sonra paydos etmeleri düşünülüyor, bu mevzu üzerinde tetkikat yapılıyormuş.

Demek oluyor ki memurlar saat 9 ile 15 arasında fasılasız olarak altı saat aç biilâç çalışacaklar ve paydos saatinde gözleri kararmış bir halde sendeliyerek sokağa fırlıyacaklar. Bu vaziyette devlet işlerinin nasıl yürüyeceğini varın hesap eyleyin!

Yeni çalışma tarzı hükûmete büyük faydalar sağlıyacak; resmî dairelerde elektrik, kalörifer, soba, mangal masraflarından ve diğer bir çok bakımlardan tasarruflar temin edecekmiş.

İş tasarrufa dayanınca akan sular durur! Bir de derler ki hükûmet hâlâ israftan geri durmuyor, lüzumsuz yerlere para harcıyor, bilmem hangi Bakan 19000 bin lira verip yeni ve lüks bir makam otomobili getirtiyor.

Evet, hükûmetimiz israftan, lüzumsuz yerlere para savurmaktan, on dokuz bin liralık makam otomobilleri getirtmekten geri durmuyor ama canı sağ olsun, feda olsun! Yama tutmıyan bütçesindeki paraları israf ediyorsa bu savrukluğuna mukabil tasarruf yapmasını da pekâlâ biliyor ve beceriyor!

Kışın dairelerde tatbiki düşünülen yeni çalışma tarzından temin edilecek tasarrufun azametini düşünsenize bir defa.

Bana kalırsa bu tedbiri daha da genişletmelidir. Mademki tasarrufu işe tercih etmek zorunda kalıyoruz, dairelerde mesai büsbütün kaldırılsa daha iyi olmaz mı? O zaman hükûmet yalnız elektrik, kalörifer masraflarından değil, memur maaşlarından da milyonlarca liralık tasarruflar temin eder, Bakanlarımız bir yerine üçer beşer tane yeni ve daha lüks otomobiller getirtirler, rahat rahat binerler, bol bol tetkik seyahatlerine çıkarlar!

"Orası öyle ama tetkik gezintisi yaptıkları yerlerde Bakanlarımızı kimler karşılayıp uğurlıyacaklar?" diyeceksiniz. Onun da kolayı var. Karşılama, uğurlama törenlerini de mektep çocukları yapıverirler, a canım!

Cemal Refik

— Babacığım, "aday" ne demektir?
— C. H. P. li olursa milletvekili, D. P. li olursa talihsiz bir adam demektir, kızım!

Balıkların Mahiyeti Meydana Çıktı!

F. J. Kozik imzasiyle aldığımız bir mektubda şöyle denilmektedir:

AYDEDE Gazetesi Yazı İşleri Müdürlüğüne

"Telefonla adresini bildirdiğiniz dükkânda mevcud olan dört kutudan ikisini satın aldım.

Norveç mamulâtı ile iştigal ettiğimden, evvelâ şunu arzedetmek isterim ki hâlen câri olan mevzuatımıza göre konserve ithaline imkân yoktur. Dükkâncının ifadesine nazaran birisi tarafından birkaç kutu satıldığı ve bir daha görünmediğine göre bunun, bundan on beş sene kadar evvel Erzincan felâketzedelerine dağıtılmak üzere gönderilenlerden olduğunu tahmin ediyorum."

İmza sahibi mektubunun sonunda Norveç balıkçılığı hakkında bir takım rakamlar vermekte ve demektedir ki:

"Bu rakamlardan da anlaşılacağı veçhile, dünyanın en büyük balıkçı memleketi olarak tanınan Norveç, ihracatının en büyük rakamını teşkil eden balıkçılık hakkında çok titiz davranmakta ve BALIK KONSERVELERİ BİRLİGİ tarafından kontrol edilerek yalnız birinci nevi konservenin ihracına müsaade edilmektedir.

Temenni edelim ki, tâbiriniz veçhile, bir balık ülkesi olan memleketimizde bu sanayi inkişaf görsün ve dış piyasalarda dostumuz Norveçlilerinki giri aranılsın."

İnsan Kulağı-Eşek Kulağı

Aptalca biri, zeki bir adamla alay etmek için der ki:

— Kulaklarınız fazla büyük, değil mi?

— Doğru söylediniz. Bir insan olarak kulaklarım azıcık büyüktür. Fakat sizinkiler de bir eşek için çok küçüktür.

BU HAFTA
İPEK
sinemasında
SEVİMLİ HAYDUT
baş rollerde
TYRONE POWER
HENRİ FONDA
TÜRKÇE SÖZLÜ

İKİ TARİHÎ FIKRA

Selâmlaşıyoruz Amma Konuşmuyoruz

Voltaire bir gün, bir ahpabiyle yolda giderken elinde büyük bir haç taşıyan bir papasa rastlar, şapkasını çıkararak haçı hürmetle selâmlar. Dostu sorar:

— Ne o? Allahla aran düzeldi mi?

— Hayır, tamamiyle değil. Selâmlaşıyoruz ama konuşmuyoruz!

Arabacı İle Kral Arasında

Prosyakralı II. Fréderic'in içinde bulunduğu araba devrilir. Kral pür hiddet, arabacısına çıkışır. Öbürü gayet sakin bir tavırla der ki:

— Ne yapalım, bir kazadır oldu. Sanki sizin kaybetmediğiniz bir muharebe olmadı mı ki?!

NİKÂH DAİRELERİNDEN HAYAT SAHNELERİNE

ERKEKLİK GURURU

30—VIII

— 2 —

Karısını ev hanımı yapmanın verdiği gurur delikanlının hevesini arttırıyor, her sabah yine erkenden kalkıp zevk içinde tütün imalâthanesine gidiyor, akşam üzeri koltukları kabararak evin kapısından girince Firdes Hanım neşe ile kendisini karşılıyor.

Yeni girdikleri hayat sahnesinin karşıdan görünüşü zevkli; ikisi de memnun, fakat bu vaziyet ne kadar devam edebilecek?

Hafta sonunda Sabri imalâthaneden parasını alıp akşam eve dönünce karı-koca karşı karşıya geçip hesap yapıyorlar. Evin bir sürü ihtiyaçları var. Eldeki para bunun yarısını bile karşılamıyor. Firdes gözlerini kocasına dikiyor. Bu bakışlarda; "Ne yapacağız, Sabri? Yiyeceğimizden mi keseceğiz? Yoksa beni tekrar imalâthaneye mi götüreceksin? Bir haftalık ev hanımlığından sonra tekrar tütün işçiliğine mi döneceğim?" diyen bir eda var. Karısı yutkunarak söze başlamağa hazırlanırken Sabri sert, vakur bir sesle:

— Üzülme sakın, Firdes! diyor. Her şeyin çaresi bulunur. Daha fazla kazanmanın çarelerini arıyacağım.

Firdes müşfik bir tebessümle ayağa kalkıp kocasının boynuna atılıyor.

— Yorulacaksın, Sabri. Fazla para kazanmak için çok çalışman lâzım. Zaten her gün akşama kadar depoda çalışıyorsun, bundan fazla ne yapabilirsin?

— O tarafını düşünme sen. Evli bir erkeğin vazifesi karısını rahat ettirmektir. Dur bakalım, Allah büyüktür. Ben de bir kolayını bulurum elbet.

Sabricik, karısına karşı giriştiği bu ağır taahhüdün altından kalkabilmek için sağa sola başvuruyor ve nihayet bir dokuma fabrikasında da gece işi buluyor. O akşam sevinç içinde evin kapısından girer girmez karısını müjdeliyor:

— Ben sana söylemedim miydi, Firdes! Bundan sonra rahat edeceğiz. Bir fabrikada iş buldum. Akşam üzeri tütün deposundan çıktıktan sonra fabrikaya gideceğim, gece yarısına kadar da orada çalışacağım. Ben gelinceye kadar sen evde yalnız kalacaksın ama ne yapalım? Evimizi rahatça geçindirebilmemiz için buna katlanacaksın. Gece yevmiyeleri fazla tutuyor. Fabrikadan da haftada yirmi lira alacağım.

İşler yolunda. Sabrinin geceli gündüzlü çalışarak kazandığı para ihtiyaçlarına elveriyor, hayatlarını yine eski şekilde düzene koyuyorlar.

BİR TESADÜF

Akşam üzeri Firdes yine kocasını kapının eşiğinde karşılıyor.

— Sabri, bugün kimi gördüm, biliyor musun?

— Ne bileyim ben, yavrucuğum? Bugün seninle beraber değildim ki.

— Teyzeme giderken Sirkecide büyük bir mağazanın önünde Mebrureye rastladım. Mebrureyi hatırlarsın ya, depoda bizimle beraber çalışıyordu da sonra patronun oğlu ile sevişti, evlendiler.

— Hsa, şu sarı saçlı kız değil mi? Hiç de hoşlanmazdım o kızdan. Çok fingirdek, numaracı bir şeydi. Öyle olmasaydı patronun oğlunu kafese koyabilir mivdi?

— Orası öyle ama şimdi Mebrureyi görsen! Aman, ne süs, ne süs! Taş bebeğe dönmüş vallahi.

— Konuştunuz mu?

Firdesin sesi titrekleşiyor:

— Ne münasebet? Mebrure o kadar süslendikten sonra benimle konuşur mu hiç? Göz göze geldik, bakıştık da tanımamazlıktan geldi, başını öteye çevirdi.

— Canı isterse konuşsun kahpe. Boş ver böyle şeylere.

— Yook, ben de aldırış etmedim zaten. Fakat kızın çorapları o kadar hoşuma gitti ki. Naylon çorap. Kimbilir kaç liraya almışlardır.

Ce. Re.

(Devamı var)

Trende Pipo

Yaşlıca bayan — Beyfendi piponuzun dumanı bana dokunuyor, midemi bulandırıyor.

Bay — Hiç şaşmam, içmeğe başladığım zaman ben de aynı şeyleri hissetmiştim.

İhtiyatî Tedbir

Çocuk — Teyze daha çok duracak mısın?

Misafir — Neden sordun yavrum?

— Karnım acıktı da, annem demin hizmetçiye "içerdeki hanım gitmeden sakın sofra kurma" dedi.

Hurmalar ikliminde

— Komutan gelecek harbin Şimal kutbunda olacağını bir kitapta okumuş, askerini ona hazırlıyor!

"Amerikan karikatürü"

YENİ OTOMOBİL

Hay Allah! Ne yapsak, ne etsek bilmem ki?.. Artık hiç birşey gizli kalamıyor; herşey, herkesin gözü önüne çıkıveriyor; her ağız, dilediği gibi bir terane tutturuyor, bir ver yansın ki... sormayın.

Ne o? İktisat vekili 18 bin liraya "Cadillac" marka bir otomobil almış. Alır a! O, iktidar partisinden olduğu için muktedir adamdır. Bizim gibi kendi bütçesiyle geçinmiyor ki..

Yaşasın iktidar partisinin İktisat vekâleti tahsisatı!

Geçmişe Mazi

Fanny Hurst ismindeki meşhur Amerikalı bir romancı kadın, şu sözleri söylemiş:

— İnsanlık 1940 danberi o kadar çok ıstırap çekti ki, insanların mertebesine yükselemiyen öteki mahlûkların derecesine düştü? Şimdi yalnız üç şey düşünüyor: Yemek, uyku ve üşümemek.

— Tekrar yükselmenin çaresi?

— Mazideki ucuzluk ve refahı unutmak. Ancak o zaman istikbali düşünebiliriz!

Yarını Bekle

Polis — Delikanlı geri çekil yangına yaklaşmak yasaktır.

Genç adam — Ben gazeteciyim; gazeteme yangının tafsilâtını yazmağa mecburum.

— Geri, geri! Tafsilâtı yarınki gazetelerde okursun!

FIKRALAR

El Çırp, Anla!

Otelin garsonu ile beraber odasına çıkan müşteri, yatağın baş ucundaki küçük masanın üstünde bir sürü haşere görür.

Garsona sorar:

— Bunlar nedir?

— Bilmiyorum bayım, el çırpınız, eğer uçarlarsa sinek, uçmazlarsa tahtakurusudur!

Her Halde

— "Düğün tarihini değiştirip daha sonraya bırakmak uğursuzluktur" derler, siz ne fikirdesiniz?

— Eğer büsbütün vazgeçilirse herhalde uğursuzluk olamaz!

Doktorda

— Sizin gibi öksüren bir adam, sigara içmez, içki içmez, sokağa çıkmaz.

— Öyleyse doktor sadece evde oturup öksürmek kalıyor!

— Âmirin olmasam hoşuna gider miydim?
— Müdür Bey, dokunma o tuşlara!

"Travasso" dan

KADINA VE AŞKA DAİR

Nişanlanmak istediğin kıza, hediye vermek hususunda imsakli davranma. Nişanlın, aşkını ona yapacağın dikkatlerle ölçecektir.

Bir kadın kalbinin öbür kadından farklı olduğunu zannetme. Kadın hırsı ve tamaı, dünya görmüş kadınlarda olduğu kadar kızlarda da mevcuttur.

Zahmetle elde edilen, fakat süratle neticelendirilen bir izdivaç, sonu karanlık uzun bir nişanlılıktan daha iyidir.

Nişanlılıkta birkaç ay içinde evlenmeğe emin değilsen, nişanlanma. İzdivaç hususunda kat'i bir emniyet olmadan bir kızın iffetini tehlikeye atmak doğru olmadığı gibi, namuskârane bir hareket değildir. Uzun vadeli izdivaçlar piyangodaki mükâfatlardan daha şüphelidir.

Aşkın ne olduğunu sorma; zira hiç kimse aşkı tarife muvaffak olamamıştır. Aşk, aşktır; Diğer bütün tarifler edebiyatından başka birşey değildir.

Evlendiğin zaman kocana lüzumsuz hediyelerde bulunma. Unutma ki onun parasını sarfediyorsun. Hiç kimse, parasının başka biri tarafından lüzumsuz yere sarfedilmesini istemez.

Boksörün evinde

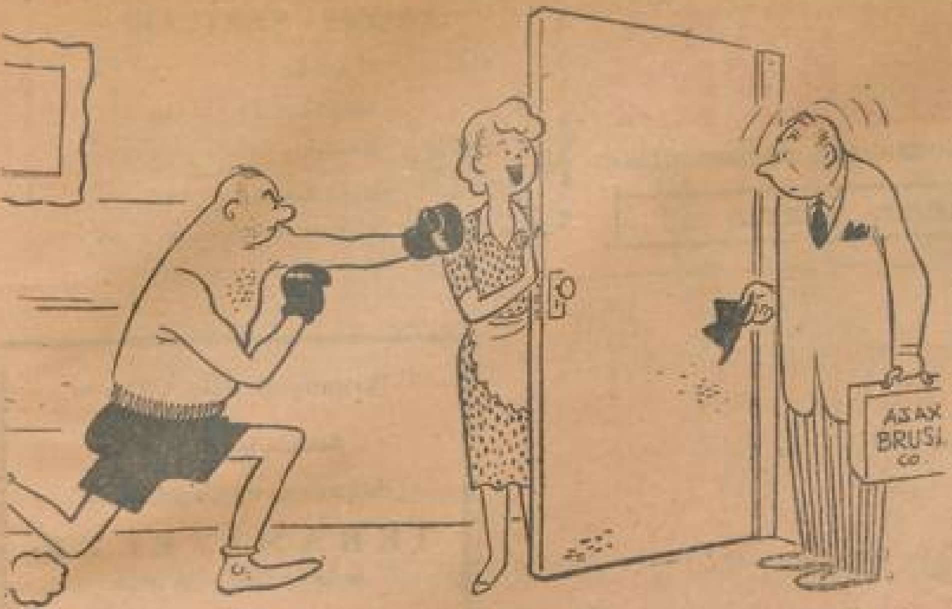

Kadın — (kapıyı açtığı adama) Korkmayınız. Kocam her zil çalınışında kendisini ringte sanıyor da hemen hücuma hazırlanıyor!

"Amerikan karikatürü"

TABANCASIZ Aşklar..

Yazan: Frederic Boutet.

O. ORHON

KAZA

Ustalıkla idare ettiği küçük otomobilini, garaja bıraktıktan sonra, Claire Dornier evine geldi. Saat yediye çeyrek vardı. Kocası daha gelmemişti. Odasına gitmek için koridordan geçerken, duvardaki telefon çaldı. Genç kadın çok sevdiği çocukluk arkadaşı, Charlotte Maristan'ın sesini tanıdı:

— Evet, benim, dedi. Eve şimdi geldim. Fakat senin nen var? Sesin bir acaip, müteessir gibisin?

— Nasıl olmam! Derhal şimdi seni görmem lâzım. Sana gelemem. İmkânsız. Kuzum aşağı in. Dışardan telefon ediyorum. İki dakikaya kadar bir taksi ile sizin karşınızdaki sokakta olurum. Çok rica ederim, gel!

— Geliyorum.

Arkadaşının heyecanlı sesine şaştı, herhalde üzülecek birşey olacağına emindi. Merak ediyordu. Hizmetçiye hemen döneceğini söyliyerek aşağı indi.

Aynı dakikada, kararmıya başlamış olan karşı sokakta bir taksi durdu. Oraya doğru yürüdü, içeriden açılan otomobilin içine girer girmez bir feryat kopardı. Arkadaşının başı ve kolu sargılar içindeydi.

— Aman Charlotte bu ne hal, ne oldun?

— Bir kaza. Çok fena oldu. Yanıma otur da anlatayım. Şoföre uzakta durmasını söyledim. Henri'nin otomobilinde beraberdik, bir az evvel kazaya uğradık.

— Henri ile mi?

— Evet Henri... Parise gelirken, arabası yana doğru kaydı, Henri zaptedemedi, bir ağaca çarptık. Ben de cama doğru fırladım., başımdan, bereket saçlarımın arasından ve kolumdan yaralandım. Yarı baygın bir halde eczaneye götürülmüşüm.

— Hemen evine gitmeliydin. Bana telefon ederdin, vah yavrum, çok acıyor mu?

— Evet... Ziyanı yok. Mesele bu değil! Kocama kazayı bütün teferruatiyle anlatmak lâzım. Ne kadar vesveseli, meraklı olduğunu bilirsin... Tabii anlamak ister ya, haklı... İşte ben de ondan eve dönmeden sana telefon ettim...

— Peki, ama bu neden?

— Nasıl neden? Henri ile buluştuğumuz günler, kocama seninle beraber olduğumuzu söyled'ğimi bilmiyor musun? Bugün de senin otomobilinle gezmeğe gittiğimizi sanıyor. Bunu telefonda anlatamazd'm. M'tla'a seni görmem lâzımdı.. Mademki seninle beraberken ben kaza geçirdim, senin de kazaya uğramış olman lâzım. Hattâ elzem. Herkesin bilmesi için böyle söylemen icabediyor.

Bu, böyle bilinmeli... Claire... yoksa mahvolurum. Kocam yalanımı anlar. Bilirsin ne kadar kıskançtır. Ne yapacağını bilmem ama, herhalde feci olur. Claire, sana güvenebilirim değil mi?

Sesi, gözleri yalvarıyordu. Claire müteessir olmuştu. Nahif, nazlı olan bu genç kadının yaralarına, heyecanına rağmen, kendisini haberdar etmek için sargılar içinde oralara kadar gelişine şaşmıştı. Ona acıyordu, hemcinsi olan bir arkadaşa yardımı reddetmesine imkân yoktu. Kocasıyla mesud olmadığını bildiği Charlotte, Henri ile buluştuklarını gizlemek için kendisinden siper vazifesini görmesini istediği zaman yine reddetmemişti. Neticeyi düşünmeden Claire cevap verdi:

— Zavallı küçüğüm, seni bu vaziyette terkedemem. Anlaşıldı, beraber kazaya uğradığımızı söylerim. Bereket ki bugün öğleden sonra Bourg-la-Reine'e teyzeme gittim ve akşama kadar orada kaldım. Kimse hakikati öğrenemez... Fakat kocama söylemeliyim.

— O! Claire.

— Evet ama düşün, mutlaka söylemem lâzım. Zaten ne kadar iyi, merhametli olduğunu bilirsin. Aramızdaki samimiyeti bilir. Seni kurtarmam lâzımgeldiğini de anlar... Zavallı Charlotte ne iş... Ha, peki o nasıl? Yani Henri'nin yaraları tehlikeli değil ya?

— Hayır, birşeyi yok. Yahut yok gibi, daha doğrusu pek meşgul olmadım. O kadar korkmu, şaşırmıştım ki... Daima deli gibi kullanıyor... Allahım, kolum o kadar çok acıyor ki!

— Seni bu halde yalnız bırakamam. Kapına kadar beraber geleyim.

— Hayır, hayır, evine git!.. Yalnız dönersem daha iyi. Allaha ısmarladık şekerim. Bütün kalbimle teşekkür ederim. Herşeyi iyi idare et, sana güveniyorum. Hayatımı kurtarıyorsun, bunu hiç bir zaman unutamam...

Claire indi, taksi de Charlotte'u evine götürdü.

Fatma Karay

(Sor'u gelecek sayıda)

Yakın Tarihimizde Meşhur Simalar

Said Paşa

— 1 —

Sadrâzam merhum Küçük Said Paşaya aid olan aşağıdaki fıkralar üstad Mehmed Zeki Pakalın'ın (Son Sadrâzamlar ve Başvekiller) serisinde çıkan pek değerli eserinden alınmıştır:

PAŞADA KILIK KIYAFET

Said Paşa, hasis denilebilecek kadar muktesiddi. Hattâ bu yüzden kılık ve kıyafet'ni bile ihmal ederdi. Bunu en bâriz bir şekilde tesbit eden Lûtfi Simavi Beydir. Eski Başmabeyinci hâtıratında diyor ki:

«Sadrâzam Said Paşa'nın kıyafeti daima nazar-ı dikkat-i şâhaneyi celbederdi. Müşarünileyhin, Hâkan-ı mahlû' Sultan Abdülhamid tarafından bir çok sene evvel yaptırılıp müruru zamanla rengi atan ve lekelerle dolan elbiseyi iktisa etmekte olduğu rivayet olunurdu. Bir gün buna dair zat-ı şâhâne ile konuşurken Herekede bulunan Fabrika ve Mefruşat Müdürü Hacı Âkif Beye telgraf çekerek pardesü, redingot, pantalon ve yeleklik en iyi kumaşlardan getirmesini tenbih etmekliğimi emir ve ferman buyurdu. Ertesi gün gelen bu kumaşları sadr-ı müşarünileyhe bizzat götürüp "Şevketmeab Efendimiz selâm ediyorlar. Emtia-i dahiliyenin terakki ve revacını teşvik ettiğinizi bildiklerinden Hereke fabrikası mamulâtından olan bu kumaşları teberrüken gönderdiler" dedim. Said Paşa kumaşları kemali dikkatle muayene ettikten sonra teşekkürat amika ve ubudiyyetkâranesinin atebei ulâya arzını rica etti. Maamafih yine o mahud kıyafetle Saraya gelmeğe devam ettiğinden zatı şâhânenin müteaccibane istizahı üzerine "Sadrâzam Paşa kulunuz galiba terzi başıyı irsal buyurmalarına intizar ediyor." cevabını verdim. Padişah güldü. Pek mümsik olduğu malûm olan Said Paşanın bir müddet sonra Hünkârın ihda ettiği kürkü götüren esvabcıya elli lira bahşiş verdiğini hayretle öğrendim.»

HANGİ NEVİ SİGARA İÇERMİŞ

Tamahkârlığını belirten başka bir fıkra:

«Bir gün mâbeynde inki'ad eden Meclisi Vükelâda yazı yazmak üzere mâbeyn kâtiblerinden Cevad Beyi celbetmeleriyle yazısını bitirip giderken, Said Paşanın kendisini taltifen bir sigara verdiğini gören Mahmud Nedim Paşa, yanına çağırıp "Beyefendi! O sigarayı içmeyin, üçüncü nevidendir, sizi öksürtür, alın bunu için" diyerek kendi sigarasından verdiğini Cevad Bey nakletmiştir."

BURSAYA GİDENE YARDIM

Bir başkası:

Altıncı Dairei Belediye Başkâtibi olup şiir ve inşa ile de tanınmış bulunan Hafız İshak Efendi romatizmadan mustarib olduğu için doktorların tavsiyesi üzerine Bursa kaplıcalarına gitmeden evvel veda zımnında ara sıra ziyaret ettiği ve iltifatına mazhar olduğu Said Paşaya gider. Bir hayli müsahabeden sonra ziyaretinin sebebini anlatınca Paşa hareme gitmek üzere kendisinden beş on dakika müsaade ister. Koltuğunda üç büyük kitab olduğu halde döner ve:

— Bursa yolculuğu size, der, birçok masrafı mucib olacaktır. Maaşınız fazla sarfiyata müsaid olmadığını bildiğim için size ufak bir yardımda bulunmak istedim. Bunlar bende iki takımdır. Binaenaleyh Sahaflarda müzayede ile sattırır iseniz masrafınızın tehvinine medar olur.

Hâfız İshak Efendi hayretler içinde kalarak ve biraz da mahcub olarak kamusları koltuklayıp zaruri olarak teşekkürü yaparak çıkar.

Hâfız İshak Efendi ondan sonra veda için gittiği Şehremini Mazhar Paşaya bunu nakl ve hikâye eder. Hâdiseye şahid olan ve fakat isminin yazılmasına müsaade etmiyen kıymetli bir dostum, Mazhar Paşanın elli lira verdikten sonra: "Said Paşa, demiş, iyilik yapmak ister, fakat elinden gelmez."

(Devamı gelecek sayıda)

Bir Merak

Yataklı vagondan inerken bayan para çantasının kaybolduğunu görür, şaşkın haldedir. Tam o sırada bir tren memuru kadına bu çantayı iade eder. Sonra sorar:

— Sormak ayıp olmasın ama içinde kaç lira vardı?

— Yüz elli lira.

Memur cebinden bir defter çıkarır, uzunca bir hesabın altına 150 ilâve eder ve der ki:

— Namuslu kalmak için şimdiye kadar kaç liradan mahrum kaldığımı anlamak merakımdır!

Şaşkın hırsızla dalgın ev sahibi

— Tabancam gösünde! Bekle, polise telefon ediyorum!

"Amerikan karikatürü"

ALLAHA SIĞINANLAR

Demokrat Partinin bir kadın azası, İzmirde 9 Eylûl Bayramında Celâl Bayarın boynuna tek cümle yazılı bir band asmış: "Allaha emanet."

Eğer muhalefeti yalnız bu dua koruyacaksa, o zaman bir türlü değistirilmiyen anti demokratik kanunlar ve her gün biraz daha artan hayat pahalılığı için de şöyle dua etmek lâzım: "Allah sabırlar versin!"

Eski Nüshalarımız Azaldı

Gazetemizin 91 - 1 den başlıyan nüshaları pek azalmuştır. Eksik sayılarını tamamlamak istiyen okuyucularımızın isteklerini az sonra karşılıyamıyacağımıza müteessifiz. Taleplerini acele bildirmelerini rica ederiz.

AYDEDE

SİYASÎ HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5	Lira
»	Memleket dışı	12	»
1 Senelik	Memleket içi	14	»
»	Memleket dışı	21	»

KOLEKSİYONLARIMIZ HAKKINDA MÜTEADDİT SUALLERE CEVAPLARIMIZ

Muhterem okuyucularımızdan müteaddit zevatın suallerine cevaben arzedelim ki :

1 — Koleksiyonumuz 6 ay hitamında yani 54 nüsha itibariyle ciltlenecektir. Bu suretle senelik nüshalarımız 2 cilt teşkil edecektir.

2 — Ciltler orta sahifelerimizin iyice açılıp okunmasını temin edecek şekilde olacaktır.

3 — Arzu edenler boş ciltleri bize mal olacak fiatla alabilecekler veya ellerinde bulunan nüshaları vasıtamızla ciltletebileceklerdir.

4 — İdarehanemizde ancak 400 koleksiyonluk gazete nüshası saklanabildiğinden ciltli koleksiyon almak niyetinde olanların sıraya konmak üzere adreslerini bildirmeleri lâzımdır.

Sirkte ilk âsi !

"Travasso" dan

Diyecek Söz Yok

Bir gazeteden şu satırları aynen alıyoruz :

"İstanbul halkı, vaktiyle kesim müsaadesi verilmemesi yüzünden bu sene büyük bir mahrukat sıkıntısı çekecektir. Vatandaşların en hayatî ihtiyaçlarından biri olan mahrukat meselesinin bu sene nasıl temin edileceğini, bununla hangi makamın meşgul olacağını tayin etmek de zordur."

Kulak Ve Küpe

Kulağını deldirmekten korkan bir kız çocuğunu kandırmak için anası derki :

— Yavrum ! Küpe taksınlar diye kız çocukların kulağını deldirmek Allahın emridir.

— Allah bunu isteseydi deliği kendisi açardı !

Neden Ağlıyormuş ?

Milyoner Rothschild'in cenaze alayında fakir kıyafetli bir adamın hüngür hüngür ağladığını gören biri sorar :

— Ölenin akrabasından mısınız?

— Hayır; bilâkis akrabası olmadığım için ağlıyorum ya !

Bir Fakire Ver

Muharrir Sandean, dilenciye bir metelik verir; herif az bulur, sızlanır :

— Ben bunu ne yapayım?

— Ne mi yaparsın? İlk rastladığın hakikî bir fakire verir, memnun edirsin !

İkramiyeli Aile Cüzdanı

Sahiplerine kura ile dağıtılan ve dağıtılacak

İKRAMİYELER

1945 yılında : **30.000** lira

1946 yılında : **57.000** lira

1947 yılında : **61.000** lira

1948 yılında 90.000 lira

1949 yılında 100.000 lira

1950 yılında

?

YAPI ve KREDİ BANKASI

Ekstra ekstra Dersan yağları tavaya girince herkesin iştihını açar.

Sahibi : F. KARAY

Yazı işlerini fiilen idare eden: Z. Çalıkoğlu

İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İstanbul

Dizildiği yer : Murat KERMAN Mürettiphanesi

Basıldığı yer: TAN Matbaası

TEKEB

EMLÂK BANKASI

% **4** Faizli

Küçük cari hesaplara mahsus

1 - 10 - 948 tarihli keşidesinde

2 DÖŞENMİŞ EV

1 ARSA

1500 Lira Ev Eşyası

3000 Lira Nakit

İkramiye dağıtılacaktır. akşamına kadar hesap açtırınız. Her (100) liraya bir kura numarası Gişelerimizden tafsilât alınız

TÜRKİYE EMLÂK KREDİ BANKASI
Eminönü. Yağcılar sokağı karşısında

Ekonomiktir. Az miktarı bile köpürür, dişleri parlatır, çürümekten korur.

Çocuk Ansiklopedisi

Türkiyenin yalnız bütün çocuklarını değil hattâ bütün büyüklerini de ilgilendirir.

★★★

Bütün dünyanın bilgileri herkesin anlıyacağı tarzda sade olarak yazılmıştır.

★★★

2 Büyük Cilt - 1448 Sayfa - 1783 Resim - 218 Mevzu

Fiyatı 15 Liradır.

İstanbul TAN Matbaası